

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

AGENCJA
RYNKU ROLNEGO

MINISTERSTWO ROLNICTWA i ROZWOJU WSI

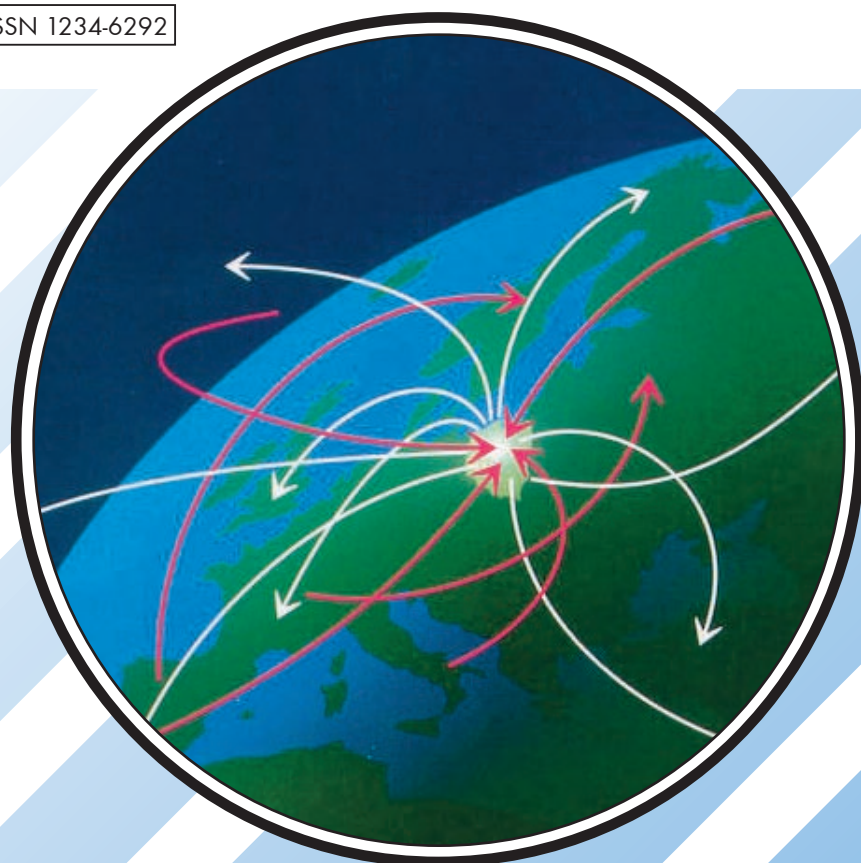
NR
34

HANDEL ZAGRANICZNY PRODUKTAMI ROLNO-SPOŻYWCZYMI

stan i perspektywy

ISSN 1234-6292

ANALIZY
RYNKOWE

WRZESIEŃ 2011

Analizy są finansowane przez
AGENCJĘ RYNKU ROLNEGO
oraz
INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

Spis treści

REASUMPCJA

- I. Uwarunkowania makroekonomiczne – *T. Chrościcki*
- II. Ogólna ocena handlu zagranicznego produktami rolno-spożywczymi – *W. Łopaciuk*
- III. Stan i perspektywy handlu zagranicznego wybranymi produktami rolno-spożywczymi
 1. Zboża – *W. Łopaciuk*
 2. Produkty upraw oleistych – *M. Krzemiński*
 3. Cukier i przetwory – *P. Szajner*
 4. Ziemniaki i przetwory – *W. Dzwonkowski*
 5. Owoce i przetwory – *A. Bugała*
 6. Warzywa i przetwory – *A. Bugała*
 7. Mleko i przetwory – *P. Szajner*
 8. Drób – *D. Rycombel*
 9. Wołowina – *D. Rycombel*
 10. Wieprzowina – *D. Rycombel*
 11. Żywiec i mięso baranie – *D. Zawadzka*
 12. Żywiec i mięso końskie – *D. Zawadzka*
 13. Ryby i przetwory – *K. Hryszko*
 14. Wyroby alkoholowe – *M. Krzemiński*
 15. Wody i napoje orzeźwiające – *A. Zalewski*
 16. Tytoń i wyroby tytoniowe – *A. Zalewski*
- IV. Aneks

**Przy publikowaniu fragmentów analizy oraz informacji i danych liczbowych
prosimy o podanie źródła.**

Analizę przygotowano w Zakładzie Badań Rynkowych IERiGŻ-PIB
Świętokrzyska 20, 00-950 Warszawa
Kierownik Zakładu – dr hab. Jadwiga Seremak-Bulge, prof. nadzw. IERiGŻ-PIB, tel.: (22) 505-46-66

AUTORZY:

mgr inż. Wiesław Łopaciuk
• IERiGŻ-PIB •
Tel.: (22) 505-45-51

mgr Anna Bugała
• IERiGŻ-PIB •
Tel.: (22) 505-44-40

mgr Wiesław Dzwonkowski
• IERiGŻ-PIB •
Tel.: (22) 505-46-16

mgr inż. Krzysztof Hryszko
• IERiGŻ-PIB •
Tel.: (22) 505-47-18

mgr Marcin Krzemiński
• IERiGŻ-PIB •
Tel.: (22) 505-46-32

mgr inż. Danuta Rycombel
• IERiGŻ-PIB •
Tel.: (22) 505-46-57

dr inż. Piotr Szajner
• IERiGŻ-PIB •
Tel.: (22) 505-47-19

mgr Danuta Zawadzka
• IERiGŻ-PIB •
Tel.: (22) 505-44-48

mgr inż. Arkadiusz Zalewski
• IERiGŻ-PIB •
Tel.: (22) 505-46-55

Analizę zrecenzowała i zatwierdziła w dniu 06.09.2011 r. Rada Rolniczych Analiz Ekonomicznych w składzie:
Zdzisław Adamczyk, Tadeusz Chrościcki, Bogumiła Kasperowicz, Jan Małkowski, Jadwiga Seremak-Bulge, Iwona Szczepaniak,
Stanisław Stańko (wiceprzewodniczący), Zdzisława Wiśniowska-Antonik, Maria Zwolińska (przewodnicząca).
Kolejna analiza wydana będzie w marcu 2012 r.

W 2011 r., w porównaniu z poprzednim rokiem, zmniejszyła się dynamika wzrostu obrotów polskiego handlu zagranicznego. W pierwszej połowie 2011 r. wpływy z eksportu wyniosły 66,7 mld EUR, a wydatki na import 73,4 mld EUR. W porównaniu z analogicznym okresem 2010 r., eksport wzrósł o 16,3%, a import o 16,6%. Deficyt obrotów powiększył się do 6,7 mld EUR, wobec 5,5 mld EUR przed rokiem.

Nieco mniejsza była dynamika wzrostu obrotów w handlu zagranicznym produktami rolno-spożywczymi. W pierwszej połowie 2011 r., w porównaniu z analogicznym okresem 2010 r., wartość eksportu kompleksu rolno-spożywczego zwiększyła się o 13,0% do 7,1 mld EUR, a importu o 16,3% do 5,9 mld EUR. W rezultacie nadwyżka wyniosła 1,1 mld EUR, wobec 1,2 mld EUR przed rokiem.

Udział eksportu rolno-spożywczego w eksporcie ogółem zmniejszył się w analizowanym okresie do 10,6% wobec 10,9% rok wcześniej, a importu pozostał bez zmian (8,1%). Nadwyżka generowana w handlu żywnością ma więc duży wpływ na poziom salda handlu zagranicznego. Wymiana handlowa korzystnie oddziałuje na koniunkturę w wielu branżach rolnictwa i przemysłu rolno-spożywczego. W 2010 r. średnio 29% produkcji sprzedanej przemysłu spożywczego była przeznaczona na eksport wobec 25% w 2009 r.

W 2011 r. kontynuowane były tendencje zmian w strukturze geograficznej polskiego handlu zagranicznego produktami rolno-spożywczymi zapoczątkowane w drugiej połowie 2010 r. Nasilił się proces dywersyfikacji rynków zbytu i zaopatrzenia. Krajowi eksporterzy poszukiwali nowych możliwości zbytu, a importerzy nowych rynków zaopatrzenia. W eksporcie wzrosła rola krajów WNP i krajów rozwijających się kosztem UE i pozostałych krajów rozwiniętych. Natomiast po stronie importu zanotowano wzrost znaczenia UE, WNP i krajów rozwijających się, a znaczenie krajów EFTA i pozostałych rozwiniętych zmalało. Podobnie jak w poprzednich latach, głównymi partnerami handlowymi były, skupiające około 3/4 obrotów, kraje UE-27.

Zmiany w strukturze geograficznej eksportu potwierdzają, że polscy eksporterzy, w odpowiedzi na ciągle niekorzystną sytuację ekonomiczną w krajach rozwiniętych, będących głównymi partnerami handlowymi, kontynuują poszukiwania nowych rynków zbytu w celu dywersyfikacji sprzedaży. Świadczy o tym malejący udział krajów rozwiniętych, a rosnący rynków wschodnich oraz krajów rozwijających się, gdzie w przeciwieństwie do poprzednich lat notuje się wzrost sprzedaży. Podobnie w imporcie, gdzie maleje rola państw rozwiniętych na rzecz WNP i krajów rozwijających się, co świadczy o poszukiwaniach tańszych źródeł zaopatrzenia w odpowiedzi na wysokie ceny produktów rolno-spożywczych.

W pierwszej połowie 2011 r. w obrotach produktami rolno-spożywczymi z dużymi ugrupowaniami nastąpiło pogorszenie wyników (UE i kraje rozwijające się). Przyczynił się do tego większy wzrost importu niż eksportu. Natomiast w handlu z mniejszymi ugrupowaniami i WNP wyniki poprawiły się, co jednak nie przełożyło się na wzrost ogólnej nadwyżki w obrotach produktami rolno-spożywczymi.

W pierwszej połowie 2011 r., w porównaniu z analogicznym okresem 2010 r., znacznie zwiększył się eksport produktów zwierzęcych (o 18,7% do 3,0 mld EUR). Dwukrotnie niższa była dynamika wzrostu eksportu produktów roślinnych (wzrost o 9,4% do 3,7 mld EUR). Spośród produktów zwierzęcych wzrósł eksport większości towarów za wyjątkiem żywych zwierząt. Podobnie w eksporcie produktów roślinnych, gdzie zmniejszył się eksport tylko grzybów i ich przetworów oraz wód i napojów gazowanych.

Import produktów zwierzęcych wzrósł o 10,2% do 1,6 mld EUR, co wynikało z rosnącego przywozu przetworów mleczarskich i żywych zwierząt. Dynamika wzrostu importu produktów roślinnych była dwukrotnie wyższa, a jego wartość osiągnęła 4,0 mld EUR. Wzrost ten w dużej mierze odzwierciedlał wyższe niż w poprzednim roku ceny transakcyjne.

Głównymi, zewnętrznymi czynnikami, wpływającymi na polską wy-

mianę handlową produktami rolno-spożywczymi, są sytuacja gospodarcza u głównych partnerów handlowych Polski, kurs wymiany złotego wobec euro i dolara USA oraz utrzymujące się na wysokim poziomie ceny surowców rolnych.

Dynamika popytu, w tym popytu na produkty spożywcze jest ciągle relatywnie niska. Ponadto w niektórych krajach członkowskich występują poważne problemy ekonomiczne, co nie pozostaje bez wpływu na kondycję gospodarek pozostałych krajów członkowskich, a w szczególności strefy euro. Wysokie ceny surowców rolnych przełożą się na wysokie ceny żywności, co dodatkowo osłabi dynamikę popytu.

Gros przyrostu globalnego popytu ma miejsce w krajach rozwijających się. Jednak ze względu na znaczne oddalenie tych rynków, polscy eksporterzy nie będą w stanie tego wykorzystać. Za podtrzymaniem eksportu przemawia stosunkowo słaby złoty wobec euro i dolara USA. W 2011 r. koszty transportu, pomimo pewnej obniżki, nadal utrzymują się na wysokim poziomie i będą stanowiły dużą barierę w handlu zagranicznym.

W całym 2011 r. nadwyżka w handlu produktami rolno-spożywczymi może wynieść 2,5 mld EUR (2,6 mld EUR w 2010 r.). Wpływy z eksportu wzrosną o ponad 5% do 14,2 mld EUR, a wydatki na import o blisko 8% do 11,8 mld EUR.

W 2012 r. sytuacja na krajowych rynkach produktów roślinnych nadal będzie stabilna, chociaż po raz kolejny z rzędu zmniejszą się nadwyżki. Zmniejszy się produkcja wieprzowiny, a wzrośnie produkcja drobiu i wołowiny.

Przewiduje się, że wartość eksportu produktów rolno-spożywczych ogółem w pierwszej połowie 2012 r. wyniesie około 7,2 mld EUR i będzie o ponad 1% większa niż w pierwszej połowie 2011 r. Wydatki na import wzrosną o niespełna 0,4% do 5,9 mld EUR. Dodatni bilans obrotów może wynieść około 1,2 mld EUR (1,1 mld EUR w analogicznym okresie 2011 r.).

SUMMARY

In 2011, as compared to the previous year, the growth rate of the Polish foreign trade has declined. In the first half of 2011, export revenues amounted to EUR 66.7 billion while import expenditures to EUR 73.4 billion. As compared to the corresponding period of 2010, exports grew by 16.3% and imports by 16.6%. The trade deficit increased to EUR 6.7 billion, against EUR 5.5 billion a year before.

The growth rate in foreign trade in the agri-food products was slightly lower. In the first half of 2011, as compared to the corresponding period of 2010, the export value for the agri-food complex increased by 13.0%, to the level of EUR 7.1 billion, and the import value by 16.3%, to the level of EUR 5.9 billion. In consequence, the surplus amounted to EUR 1.1 billion, against EUR 1.2 billion a year before.

The share of the agri-food exports in total exports dropped in the reference period to 10.6%, against 10.9% a year before, whereas in imports this share remained unchanged (8.1%). Therefore, the surplus generated by the trade in food products has a considerable impact on the level of the foreign trade balance. The trade has a positive influence on the conditions for many branches of agriculture, as well as agricultural and food industry. In 2010 on average 29% of sold production of industry was intended for exports, against 25% in 2009.

In 2011 the trends of changes in the geographic structure of the Polish foreign trade in the agri-food products, which emerged in the second half of 2010, continued. The process of the sales and supply market diversification intensified. Domestic exporters were looking for new opportunities to sell their products, whereas domestic importers sought new supply markets. In exports, the role of the countries belonging to the Commonwealth of Independent States and developing countries increased, at the expense of the EU and other developed countries. In imports, a growing significance of the EU, CIS and developing countries was recorded, whereas the significance of EFTA countries and other developed countries decreased. Similar to the previous years, the EU-27 countries were the major trade partners, accounting for approximately $\frac{3}{4}$ of the turnover.

The changes in the geographic structure of exports confirm that Polish exporters, in response to the continually unfavourable economic conditions in the developed countries which are the major trade partners, have continued their search for new markets in order to diversify their sales. This is reflected in the declining share of developed countries, and in the growing proportion of eastern markets and developing countries, where a sales growth has been recorded, contrary to the previous years. A similar case is encountered in imports, where the role of developed countries is declining to the benefit of the CIS countries and developing countries, which reflects the search for cheaper supplies in response to high prices of agri-food products.

In the first half of 2011, the results of foreign trade in agri-food products with large groupings (the EU and developing countries) worsened. This was partly due to a higher growth in imports than in exports. However, the results improved as regards the trade with smaller groupings and CIS countries, though this did not trigger a growth in the total surplus in foreign trade of agri-food products.

In the first half of 2011, as compared to the corresponding period of 2010, the animal products exports increased considerably (by 18.7% to EUR 3.0 billion). The growth dynamics in the crop products exports were twice lower (a growth of 9.4% to EUR 3.7 billion). As regards animal products, the exports growth concerned most products, except livestock. A similar situation occurred in the plant products exports, where a drop concerned only the exports of mushrooms and their preserves, as well as water and carbonated beverages.

The animal products imports grew by 10.2% to EUR 1.6 billion, which resulted from the growing imports of dairy preserves and livestock. The growth dynamics in the crop products imports was twice higher, and its value reached EUR 4.0 billion. This growth reflects, to a large extent, higher transaction prices than in the previous year.

The major external factors which have exerted an influence on the Polish trade in agri-food products include the economic situation of the Poland's major

trade partners, the rate of exchange for the Polish zloty in relation to EUR and USD, and the prices of agricultural raw materials which remain at a high level.

The demand dynamics, including food products, is still relatively low. Furthermore, some Member States are still facing serious economic problems, which have not remained without an influence on the economic condition of other Member States, including the Euro zone. High prices of agricultural raw materials will result in high food prices, which will additionally weaken the demand dynamics.

The majority of growth in the global demand concerns developing countries. Unfortunately, given the considerable distance to those markets, Polish exporters will not be able to benefit from this tendency. A relatively weak Polish zloty, in relation to EUR and USD, speaks in favour of maintaining the exports. In 2011 the costs of transport, despite a certain decline, have still maintained at a high level and will constitute a considerable barrier on foreign trade.

Throughout 2011 the trade surplus for agri-food products may reach EUR 2.5 billion (against EUR 2.6 billion in 2010). Export revenues will grow by over 5%, to EUR 14.2 billion, and import expenditures by nearly 8%, to EUR 11.8 billion.

In 2012 the situation on the domestic markets of plant products will remain stable, though the surpluses will drop on the markets for another time in a row. Pork production will drop, whereas poultry and beef production will grow.

It is projected that the total export value of agri-food products in the first half of 2012 will reach approximately EUR 7.2 billion, which will be over 1% higher than in the first half of 2011. Import expenditures will grow by 0.4%, to EUR 5.9 billion. The positive balance of turnover may amount to approximately EUR 1.2 billion (against EUR 1.1 billion in the corresponding period of 2011).

W serii Analizy Rynkowe w najbliższym czasie ukazą się:

1. Rynek mleka (41) • wrzesień 2011,
2. Rynek pasz (30) • wrzesień 2011,
3. Rynek mięsa (41) • wrzesień 2011,
4. Rynek ryb (16) • październik 2011,
5. Rynek zbóż (41) • październik 2011,
6. Rynek ziemniaka (38) • październik 2011,
7. Rynek rzepaku (40) • październik 2011,
8. Rynek drobiu i jaj (40) • listopad 2011,
9. Rynek owoców i warzyw (39) • listopad 2011,
10. Popyt na żywność (13) • marzec 2012,
11. Rynek środków produkcji dla rolnictwa (39) • marzec 2012,
12. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi (35) • marzec 2012,
13. Rynek pasz (31) • kwiecień 2012,
14. Rynek mleka (42) • kwiecień 2012.

Druk i usługi poligraficzne dostosowane do Twoich potrzeb!

Wykorzystujemy nowoczesne systemy druku cyfrowego dające wierne odwzorowanie obrazu, pozwalające w krótkim czasie na druk czarno-białych i barwnych materiałów w najwyższej jakości.

W naszej ofercie znajdą Państwo **usługi drukarni** (wizytówki, ulotki, papiery firmowe, foldery, broszury, książki, gazetki reklamowe, plakaty, materiały szkoleniowe, nadruki na kopertach, widokówki, zaproszenia, identyfikatory, dyplomy, etykiety, naklejki) jak i cały wachlarz **usług introligatorskich**.

Zaproponujemy indywidualną wycenę i dobór najlepszej techniki wydruku, aby otrzymany finalny produkt cechował się najlepszą jakością i atrakcyjną ceną.

Zapraszamy do korzystania z naszych usług

Dział Wydawnictw
ul. Szkolna 2/4

tel. (22) 50 54 520, (22) 50 54 430
fax (22) 50 54 636, e-mail: dw@ierigz.waw.pl

Prenumerata Analizy (2 zeszyty) w 2011 roku wynosi 42 zł.

Zamówienia z podaniem tytułu i ilości egzemplarzy prosimy kierować do Działu Wydawnictw Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego, ul. Świętokrzyska 20, skr. poczt. 984, 00-950 Warszawa. Tel.: (22) 505-46-85, faks: 505-46-36
e-mail: dw@ierigz.waw.pl <http://www.ierigz.waw.pl>